

ORGANIZACIONI OBLICI RADA U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

Prof. dr Nataša Branković

ORGANIZACIONI OBLICI RADA U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

**USMERENE
AKTIVNOSTI**

POKRETNE IGRE

ŠETNJE I IZLETI

**JUTARNJE TELESNO
VEŽBANJE**

**SLOBODNE
AKTIVNOSTI**

**DEČJI NASTUPI
(PRIREDBE)**

- Organizacioni oblici rada predviđeni planom fizičkog vaspitanja, u funkciji su ostvarivanja cilja i zadataka fizičkog vaspitanja predškolske dece.
- Bazirani su na konstantnom zadovoljavanju dečije eminentne potrebe za kretanjem.

USMERENE AKTIVNOSTI

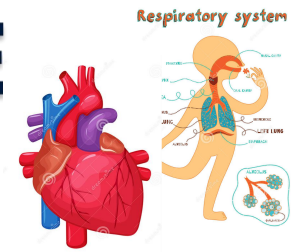
- **Usmerena aktivnost** je vremenski ograničen deo u toku koga se planski i sistematski radi na realizaciji zadataka fizičkog vaspitanja.
- **Značaj:** obezbeđuje planski uticaj na razvoj određenih sposobnosti i sticanje određenih znanja, veština i navika.
- Usmerena aktivnost se sprovodi po utvrđenom programu i raporedu:
 - **mlađa** uzrasna grupa (3-4 godina) jednom nedeljno,
 - **srednja** uzrasna grupa (4-5 godina) dva puta nedeljno,
 - **starija** uzrasna grupa (5-6 godina) tri puta nedeljno.

STRUKTURA I TRAJANJE USMERENE AKTIVNOSTI U ZAVISNOSTI OD UZRASNE GRUPE DECE

FAZE	MLAĐA GRUPA	SREDNJA GRUPA	STARIJA GRUPA
UVODNI	2-3 minuta	2-4 minuta	2-4 minuta
PRIPREMNI	5-7 minuta	6-8 minuta	7-9 minuta
GLAVNI	14-16 minuta	18-20 minuta	20-22 minuta
ZAVRŠNI	2-3 minuta	2-4 minuta	2-4 minuta

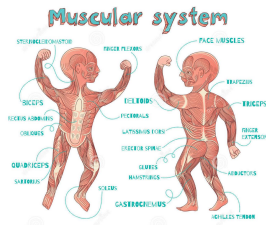
- Usmerena aktivnost se sastoji iz četiri faze: uvodne, pripremne, glavne i završne.
- Trajanje faza usmerene aktivnosti zavisi od uzrasne grupe dece.

UVODNI DEO USMERENE AKTIVNOSTI

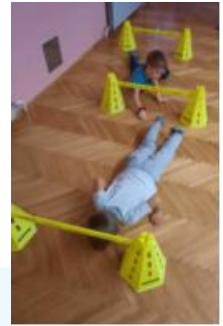
- **CILJ:** fiziološka (KVS i RS), emocionalna i organizaciona priprema dece za predstojeće aktivnosti.
- **BIOLOŠKI ZADACI:** funkcionalna priprema kardiovaskularnog (KVS), respiratornog (RS) i lokomotornog sistema (LS).
- **OBRAZOVNI ZADACI:** povećanje fonda motoričkih znanja (učenje novih elementarnih igara i dr.); usavršavanje motoričkih znanja.
- **ORGANIZACIONI OBLIK RADA:** frontalni (sva deca istovremeno rade na istom zadatku).
- **SREDSTVA RADA:** jednostavne dinamičke aktivnosti - hodanje i trčanje sa "zadacima" (poskocima, okretima, promenama pravca i smera kretanja...), figurativna trčanja, elementarne igre tipa hvatalice, koraci društvenog plesa, igre pretrčavanja....

PRIPREMNI DEO USMERENE AKTIVNOSTI

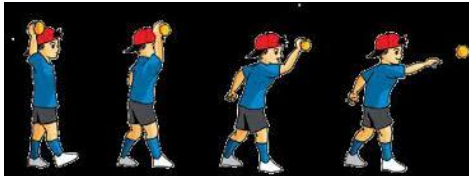
- **CILJ:** funkcionalna priprema mišićnog sistema za predstojeće aktivnosti.
- **ZADACI:** obrazovni (učenje i usavršavanje različitih kompleksa vežbi oblikovanja; sticanje određenog fonda elementarnih teorijskih znanja o uticaju i značaju pojedinih vežbi).
- **ORGANIZACIONI OBLIK RADA:** frontalni.
- **VEŽBE:** opšte pripremne vežbe oblikovanja (kompleksi vežbi oblikovanja) za jačanje-(eutoniju), istežanje (elongaciju) i labavljenje (relaksaciju) mišića; vežbe sa podražavanjem.
- **REKVIZITI:** lopte, čunjevi, palice, elastične trake, obručevi, vijače...

OSNOVNI DEO USMERENE AKTIVNOSTI

- **CIJ:** stvaranje optimalnih uslova za ostvarivanje definisanih zadataka primenom sredstava telesnih vežbi predviđenih za obradu ili uvežbavanje planirane teme usmerene aktivnosti.
- **BIOLOŠKI ZADACI:** poboljšanje funkcija kardiovaskularnog, respiratornog i lokomotornog sistema; stimulisanje rasta i razvoja deteta.
- **VASPITNI ZADACI:** razvoj moralnih i karakternih osobina deteta, jačanje volje, stvaranje navika za redovnim vežbanjem...
- **OBRAZOVNI ZADACI:** sticanje i usavršavanje motoričkih znanja (pretežno utilitarnog karaktera); razvoj motoričkih sposobnosti; sticanje elementarnih teorijskih znanja neophodnih za razumevanje svrhe vežbanja i pravilnog izvođenja vežbi.

OBLICI RADA U OSNOVNOM DELU USMERENE AKTIVNOSTI

- **ORGANIZACIONI OBLICI RADA:** raznovrsni (u zavisnosti od uzrasne grupe): frontalni, grupni (najčešće poligon prepreka) i rad u parovima.

- **SREDSTVA TELESNIH VEŽBI:**

- **A DEO (2/3 vremenskog trajanja aktivnosti):**

- aktivnosti lokomotornog i manipulativnog karaktera: prirodni oblici kretanja za savladavanje prostora (hodanje, trčanje, puzanje, kolutanje, valjanje), prepreka (balansiranje, provlačenje, preskakanje, penjanje, silaženje) i otpora (upiranje, vučenje, guranje, podizanje, nošenje, nadvlačenje); manipulacija loptom: bacanje, hvatanje i dodavanje, gađanje...

- **B DEO (1/3 vremenskog trajanja aktivnosti):**

- elementarne igre, štafetne igre, poligon prepreka i dr.

- **SPRAVE I REKVIZITI:** strunjače, čunjevi, obručevi, penjalice, lopte, konopci...
- Teme moraju delovati različito kako bi uticaj na organizam bio što svestraniji.

POLIGON PREPREKA KAO SADRŽAJ USMERENE AKTIVNOSTI

ZAVRŠNI DEO USMERENE AKTIVNOSTI

- **CILJ:** fiziološko i afektivno smirivanje svih predhodno podignutih funkcija organizma (posebno KVS i RS).
- **ORGANIZACIONI OBLIK RADA:** frontalni
- **FORMACIJA:** vrsta, krug, polukrug i dr.
- **SREDSTVA TELESNIH VEŽBI:** telesne aktivnosti manjeg intenziteta i sporijeg tempa izvođenja:
 - vežbe postrojavanja u različite formacije,
 - manje dinamične štafetne i pokretne igre,
 - raspremanje sprava i rekvizita,
 - plesni koraci uz muziku
 - razgovor o obavljenoj aktivnosti i sl.

SLOBODNE AKTIVNOSTI

- U predškolskoj ustanovi se osim usmerenih realizuju i slobodne aktivnosti dece, kojima se realizuju odgovarajući vaspitno-obrazovni i biološki zadaci.
- **Cilj:** omogućuju stvaralačko izražavanje ličnosti deteta: deca izražavaju svoju individualnost i slobodu u motornom izražavanju, istraživanju prostora i okoline putem pokreta i kretanja (koje je za njih biotička potreba i način izražavanja).
- Deca po slobodnom izboru izaberu aktivnost koju će raditi ali uz nadzor i usmeravanje vaspitača.
- **Sredstva:** sva raspoloživa sredstva u vrtiću (sprave, rekviziti, igračke..).
- Najčešće se realizuju nakon usmerenih aktivnosti, u vreme predviđeno za slobodnu igru deteta.
- Izražavanjem pokretom dete oblikuje sopstvenu aktivnost izdižući je na viši nivo, stepen stvaralaštva i upoznaje mogućnosti svog tela kao instrumenta izražavanja.

Prostorije su organizovane tako da omoguće adekvatan ambijent za grupne ali i individualne aktivnosti. Deca po sopstvenom izboru planiraju aktivnosti i rade nezavisno jedni od drugih.

DEČIJI NASTUPI (PRIREDBE)

- Pod dečijim priredbama podrazumevaju se javna nastupanja dece, kao oblik samoizražavanja i stvaralačke ekspresije deteta, njegovih sposobnosti i dostignuća.
- Sadržaj programa nastupa predstavlja deo programa redovnog rada u vrtiću (prilagođen javnom nastupu) i rezultira iz tog rada. Zависи od uzrasnih mogućnosti i individualnih sposobnosti dece.
- Priredbe su pokazatelj kontinuiranog i sistematskog rada sa decom tokom cele godine, koji se putem ovih aktivnosti predstavlja široj publici.
- Najčešći sadržaji nastupa su kratki sastavi dečijeg plesa i pokretnih igara.
- Pored obrazovne i vaspitne funkcije, učešće dece u javnim nastupima ima neprocenjiv značaj za njihov doživljaj sebe, razvijanje socijalizacije i interpersonalnih odnosa i samopouzdanja i izgrađivanje kompleksne ličnosti deteta.

DEČIJI NASTUP

DEČIJI NASTUP

ŠETNJE I IZLETI

- **CILJ:** izlaganje organizma deteta prirodnim faktorima i upoznavanje okoline (zološki vrt, muzej, bioskop, biblioteka, obližnji dečji vrtić, park, dečije igralište, gradilište, farma, vožnja brodom...); iskustveno učenje vizuelnim, auditivnim i kinestetičkim čulima na interaktivniji način nego u vrtiću; sticanje socijalnih pravila ponašanja, obogaćivanje doživljajnog sveta...
- **ŠETNJA:** mlađa grupa (10-15 minuta); srednja grupa (20 minuta); starija grupa (30 minuta).
- **IZLETI** (poludnevni ili celodnevni, dva puta godišnje: u jesen i u proleće), omogućuju rano obrazovanje dece, otkrivanje novih pasija i proširivanje interesovanja.
- **AKTIVNOSTI:** edukativni sadržaji koji odgovaraju uzrasnoj grupi: radionice za razvijanje motorike, kreativnosti, sticanje znanja o biljnom i životinjskom svetu, poeziji, arhitekturi...
- **PLAN:** prevoz, program, bezbednost, užina, adekvatna odeća u slučaju vremenskih nepogoda i slično.

IZLET: Dino park u Svilajncu

JUTARNJE TELESNO VEŽBANJE

- Sprovodi se svakodnevno nakon okupljanja dece u vrtiću.
- **TRAJANJE:** 5-8 minuta (u zavisnosti od uzrasne grupe)
- **CILJ:** psihičko blagostanje, podsticanje funkcionalnosti kardiovaskularnog, respiratornog, lokomotornog sistema); stvaranje navika za svakodnevnim vežbanjem.
- **SADRŽAJI:** kretanja sa već formiranim motoričkim stereotipom: trčanje, poskoci, skokovi (20% vremena), vežbe oblikovanja (60% vremena): razgibavanja, istezanja i jačanja sa i bez rekvizita (lopta, obruč, čunjevi, vijača...), vežbe labavljenja i disanja (20% vremena).
- Zimi: vežbe trčanja, grudvanje, preskakanje prirodnih prepreka.

IGRA!

Uloga nastavnika u učenju kroz igru: INTENCIONALNO UČENJE

Observacija vaspitača i interakciona potpora,
proširuje i obogaćuje učenje

POKRETNE IGRE

- Igra je dominantna aktivnost deteta u vrtiću i svakodnevnom životu. To je „autorska prerada stvarnosti“ i čin zamišljanja iskustva. Ona je rani izraz najdubljeg ljudskog svojstva – kapaciteta fleksibilnosti, odnosno forma ispoljavanja najznačajnijeg stvaralačkog potencijala deteta. Taj kapacitet, svojstven samo ljudskom biću, od ključnog je značaja za stalni proces usklađivanja i transformacije. Igra je za dete stvaralačka prerada stvarnosti i čin zamišljanja iskustva. Igra je mašta u akciji i forma istraživanja. Kapacitet fleksibilnosti u igri omogućava detetu da zamisli i izgradi okruženje mogućeg i da na osnovu te zamisli menja sebe i svoje postupke. Zbog kapaciteta fleksibilnosti kao glavne odrednice, osnovnu karakteristiku igre ne čini aktivnost ili sadržaj igre, nego specifičnost pristupa.

- Igra je uvek više od aktivnosti, ona je način na koji dete pristupa aktivnosti. Igra je jedinstven čin u kom se aktiviraju svi potencijali deteta.
- Ona je uvek dobrovoljna, dogovorena između učesnika igre, određena je igrovnim planom i pravilima i sama sebi je cilj.
- Dete je biće igre. Igra je urođen način odnosa deteta prema svetu kroz koji ono doživljava, proširuje i prerađuje iskustva, oblikuje sebe i svet i gradi saznanja o sebi i svetu, razvijajući potencijal otvorenosti, fleksibilnosti i stvaralaštva, kao osnove svekolikog učenja i razvoja.
- Dete uči u situacijama i aktivnostima igre.
- Igre kojima se realizuju zadaci telesnog vežbanja, kao dela fizičkog vaspitanja, zovu se POKRETNE IGRE. Pokretnom igrom se utiče na sve aspekte integralnog razvoja dece - fizičke, intelektualne, moralne, socijalne, estetske...

POKRETNE IGRE

Igra se sprovodi u vrtiću ili u dvorištu vrtića.

Izbor pokretne igre treba uskladiti sa:

- **PSIHOFIZIČKIM SPOSOBNOSTIMA DECE** (sa decom mlađe grupe primenjuju se igre sa jednostavnim zadacima i pravilima a kasnije sadržajno složenije i tematski raznovrsnije igre).
- **DEČJIM KONKRETNIM SPOSOBNOSTIMA**
- **INTERESOVANJIMA DECE**
- **MATERIJALNIM USLOVIMA** (prostor, sprave, rekviziti)
- **KLIMATSKIM USLOVIMA** (temperatura vazduha u prostoriji za vežbanje i spoljna temperatura)

- Decu treba upoznati sa zadacima i pravilima igre, tokom aktivnosti i ulogom dece u igri.
- Tokom igre vapišač upućuje decu, kanališe aktivnosti i pomaže da se igra što bolje odvija, vodi računa o načinu kretanja dece i ne prekoreva ih u slučaju greške.
- **TRAJANJE IGRE:**
 - **mlađa** grupa (3-4 god.) : 5-7 minuta,
 - **srednja** grupa (4-5 god.): 8-10 minuta,
 - **starija** grupa (5-6 god.): 10-12 minuta.
- **VRSTE POKRETNIH IGARA:**
 1. **Tematske igre** (igre na određenu temu)
 2. **Igre sa zadacima**
 3. **Takmičarske igre** (najčešće štafetne igre)
 4. **Elementarne sportske igre**

Primeri pokretnih igara: “Mlazni avioni na pisti”, “Golubovi su doleteli”, “Uhvati me!”, “Jež”, “Voz”, “Lisica i golubovi”, “Igra sa balonima”, “Konjići”, “Poplava” ...

ORIJENTACIONI RASPORED DNEVNIH AKTIVNOSTI U VRTIĆU

- PRIJEM DECE: OD 5:30 DO 8:00 ČASOVA;
- JUTARNJE AKTIVNOSTI I JUTARNJE TELESNO VEŽBANJE: OD 7:30 DO 7:50 ČASOVA;
- DORUČAK: OD 8:00 ČASOVA DO 8:30 ČASOVA;
- PAUZA: OD 8:30 DO 8:45 ČASOVA;
- USMERENE AKTIVNOSTI: OD 8:45 DO 9:30 ČASOVA;
- SLOBODNE AKTIVNOSTI (IGRA, KREATIVNE RADIONICE, IZLAZAK U ŠETNJU, IGRE U DVORIŠTU VRTIĆA): OD 9:30 DO 10:30 ČASOVA;
- PAUZA
- UŽINA OD 10:40 DO 11:00 ČASOVA;
- POPODNEVNI ODMOR ZA MLAĐU GRUPU DECE OD 11:00 DO 12:30 ČASOVA;
- USMERENE I SLOBODNE AKTIVNOSTI (ZA SREDNJU I STARIJU GRUPU): OD 11:00 DO 12:30 ČASOVA;
- PAUZA
- RUČAK: OD 13:00 DO 13:30;
- USMERENE I SLOBODNE AKTIVNOSTI OD 13:30 DO ODLASKA DECE KUĆI, OKVIRNO DO 16:30.